YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
28 päivänä toukokuuta 1998 *

Asiassa C-298/97,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Fernando Castillo de la Torre, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Espanjan kuningaskunta asiamiehenään valtionasiamies Paloma Plaza García, prosessiosoite Luxemburgissa Espanjan suurlähetystö, 4—6 boulevard E. Servais,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista 18 päivänä maaliskuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/157/ETY (EYVL L 78, s. 38) 6 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut tässä artiklassa tarkoitettuja toimintaohjelmia eikä se ole toimittanut niitä tiedoksi komissiolle säädetyssä määräajassa,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit M. Wathelet, J. C. Moitinho de Almeida, P. Jann ja L. Sevón,

julkisasiamies: G. Cosmas,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.3.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 13.8.1997 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista 18 päivänä maaliskuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/157/ETY (EYVL L 78, s. 38) 6 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut tässä artiklassa tarkoitettuja toimintaohjelmia eikä se ole toimittanut niitä tiedoksi komissiolle säädetyssä määräajassa.

2 Direktiivin 6 artiklan mukaan jäsenvaltioiden oli laadittava toimintaohjelmia seuraavien tavoitteiden saavuttamiseksi:

— paristojen ja akkujen raskasmetallipitoisuuden vähentäminen,

— sellaisten akkujen ja paristojen markkinoille saattamisen edistäminen, jotka sisältävät pienempiä määriä vaarallisia aineita ja/tai vähemmän saastuttavia aineita,

— liitteessä I tarkoitettujen käytettyjen paristojen ja akkujen asteittainen vähentäminen kotitalousjätteessä,

— vaarallisten aineiden määrien vähentämiseen paristoissa ja akuissa tähtäävän tutkimuksen ja vähemmän saastuttavien korvaavien aineiden suosimisen sekä kierrätysmenetelmien tutkimuksen edistäminen,

— liitteessä I tarkoitettujen käytettyjen akkujen ja paristojen erillinen käsittely.

Ensimmäiset toimintaohjelmat oli tehtävä 18.3.1993 alkavaksi nelivuotisjaksoksi. Ne oli toimitettava komissiolle tiedoksi viimeistään 17.9.1992.

3 Koska Espanjan kuningaskunta ei ollut toimittanut komissiolle tiedoksi yllämainittuja toimintaohjelmia, eikä komissiolla ollut tiedossaan mitään muutakaan seikkaa, jonka perusteella se olisi voinut päätellä Espanjan kuningaskunnan täyttäneen velvoitteensa ohjelmien laatimiseksi, komissio kehotti 10.7.1995 perustamissopimuksen 169 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti tätä valtiota esittämään huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa.

4 Espanjan kuningaskunta ilmoitti komissiolle 6.3.1996, että se oli valmistelemassa mainittuja toimintaohjelmia ja täsmensi, että paristojen ja akkujen keräykseen, käsittelyyn ja uudelleenkäyttöön liittyviä toimia toteutettiin valtion ja autonomisten maakuntien välisten yhteistyösopimuksien nojalla, jotka oli tehty vaarallisia

jätteitä koskevan, valtioneuvoston 17.2.1995 hyväksymän kansallisen suunnitelman yhteydessä.

5 Komissio pyysi 3.5.1996 päivätyssä kirjeessään lisätietoja näistä toimista ja uudisti pyyntönsä 4.7.1996. Komissio ei saanut vastausta ennen näissä kirjeissä asetetun määräajan päättymistä.

6 Komissio lähetti 21.10.1996 Espanjan kuningaskunnalle perustellun lausunnon todeten, että Espanjan kuningaskunta ei ollut noudattanut direktiivin 6 artiklan mukaisia velvoitteitaan.

7 Espanjan kuningaskunta ilmoitti 20.1.1997 komissiolle, että ympäristöministeriö oli juuri laatinut esityksen kaupunkijätteitä koskevasta kansallisesta suunnitelmasta, jonka yhteydessä kehitellään ja koordinoidaan autonomisten maakuntien aloittamia toimenpiteitä näiden viranomaisten ollessa toimivaltaisia kuninkaan asetuksen nro 45/96, jolla direktiivi pantiin täytäntöön, 6 artiklan nojalla.

8 Koska komissio katsoi, että Espanjan viranomaisten tehtävänä oli tarpeellisten menettelyjen soveltaminen hyvissä ajoin mainittujen ohjelmien laatimiseksi ja hyväksymiseksi tätä varten asetetussa määräajassa ja niiden toimittaminen tiedoksi sille, sekä totesi, että Espanjan kuningaskunta ei vielä ollut antanut tarvittavia säännöksiä, se päätti nostaa nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

9 Espanjan kuningaskunta ei kiistä vastineessaan sitä, että se ei ollut laatinut toimintaohjelmia eikä toimittanut niitä tiedoksi komissiolle. Se tyytyy osoittamaan, että direktiivi on saatettu osaksi Espanjan kansallista oikeusjärjestystä kuninkaan asetuksella nro 45/96, jonka 6 artiklassa toistetaan direktiivin 6 artikla ja jossa täsmennetään, että autonomiset maakunnat ovat vastuussa kyseisten toimintaohjelmien toteuttamisesta.

10 Espanjan kuningaskunta tuo esiin, että sen tarkoituksena on saavuttaa direktiivissä määritelty lopputulos asteittain, perustamissopimuksen 189 artiklan mukaisesti. Se katsoo, että direktiivin 6 artiklassa määriteltyyn lopputulokseen ei päästä pelkästään toimintaohjelmien laatimisella, joilla ei sen mielestä ole sellaisenaan mitään merkitystä, elleivät ne sisällä konkreettisia toimia, jotka mahdollistavat niiden päämäärien tehokkaan saavuttamisen, jotka tässä artiklassa määritellään ohjelmien sisällöksi.

11 Tämän vuoksi sen määrittelemiseksi, onko jäsenvaltio täyttänyt direktiivin 6 artiklan mukaiset velvoitteensa, ei ole pitäydyttävä siihen seikkaan, onko jäsenvaltio laatinut toimintaohjelmat, jotka ollakseen laillisia jäävät kuitenkin teoreettisiksi, vaan pikemminkin siihen, onko jäsenvaltio aloittanut konkreettiset ja aineelliset toimet, jotka mahdollistavat toimintaohjelmien tarkoituksena olevien päämäärien toteuttamisen. Siltä osin kuin nämä päämäärät on saavutettu, direktiivissä tarkoitettua lopputulosta olisi samalla tavoin pidettävä saavutettuna.

12 Espanjan kuningaskunta esittää, että tällaisiin konkreettisiin toimenpiteisiin on ryhdytty kaikissa autonomisissa maakunnissa direktiivin 6 artiklassa säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Se mainitsee esimerkkinä sarjan erityyppisiä aloitteita, joihin Espanjassa on ryhdytty näiden tavoitteiden saavuttamiseksi, kuten kansallinen laki *Ley Básica de Residuos* (jätteitä koskeva perussäännös), *Ley* nro 6/93 *reguladora de los residuos de Cataluña* (jätteiden huollosta Kataloniassa annettu laki), Castilla-Leónin itsehallintoviranomaisen ja sen alueen kuntien välinen sopimus käytettyjen paristojen ja akkujen keräyksestä, varastoinnista ja käsittelystä, Aragoniassa, Kataloniassa ja Galiciassa laaditut jätehuoltosuunnitelmat, tutkimukset erityyppisten paristojen saastuttamisvaikutusten tunnistamiseksi ja tällaisten paristojen poistamis- ja kierrättämisjärjestelmien käynnistämiseksi, Valencian maakunnan asetukset tukien myöntämisestä käytettyjen paristojen erillistä keräystä, varastointia ja käsittelyä varten, välittömät sopimukset Asturiassa, Baleaareilla ja Riojan alueella sijaitsevien erikoistuneiden yritysten kanssa sekä yleiset tiedotuskampanjat kaikissa autonomisissa maakunnissa.

13 Espanjan kuningaskunnan mukaan nämä toimenpiteet ovat sellaisia aineellisia ja konkreettisia toimia ja etenkin investointeja infrastruktuuriin, jotka mahdollistavat väestölle keinot käytettyjen paristojen keräämiseksi. Näiden investointien tarkoituksena ei ole pelkästään erikoissäiliöiden hankkiminen ja jakelu tämän tyyppisen jätteen keräämiseksi, vaan myös käsittely- ja kierrätyskeskusten rakentaminen sekä turvavarastojen järjestäminen kierrätykseen kelpaamattomille paristoille. Näistä kaikissa autonomisissa maakunnissa harjoitetuista toimista johtuu, että direktiivin 6 artiklassa luetellut tavoitteet on materiaalisesti toteutettu.

14 On muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai tilaan vetoamalla perustella sitä, miksi se ei ole noudattanut direktiivissä säädettyjä velvoitteita ja määräaikoja (ks. mm. asia C-107/96, komissio v. Espanja, tuomio 5.6.1997, Kok. 1997, s. I-3193, 10 kohta).

15 Seuraavaksi on todettava, kuten Espanjan kuningaskunta myöntää vastineessaan, että direktiivissä säädettyyn määräaikaan mennessä eli 17.9.1992, se ei ollut valmistellut eikä julkaissut toimintaohjelmaa direktiivin 6 artiklan ensimmäisessä alakohdassa lueteltujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

16 Tältä osin on todettava, että osittaiset aineelliset toimet tai hajanaiset säädökset eivät voi täyttää jäsenvaltion velvollisuutta laatia kokonaisvaltainen toimintaohjelma tiettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi direktiivin 6 artiklan mukaan.

17 Näin ollen on todettava, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut direktiivin 6 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut tässä artiklassa tarkoitettuja toimintaohjelmia säädetyssä määräajassa.

Oikeudenkäyntikulut

18 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Komissio on vaatinut Espanjan kuningaskunnan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Espanjan kuningaskunta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut vaarallisia aineita sisältävistä paristoista ja akuista 18 päivänä maaliskuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/157/ETY 6 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut tässä artiklassa tarkoitettuja toimintaohjelmia säädetyssä määräajassa.

2) Espanjan kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Gulmann Wathelet Moitinho de Almeida

Jann Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 28 päivänä toukokuuta 1998.

R. Grass C. Gulmann

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja